

Narodno gospodarstvo.

Gnojenje vinogradov. Ker me je že več kmetov iz moje okolice vprašalo, kako naj bi gnojili svoje vinograde, zato sem se odločil k pisanju teh vrstic, ker me veseli, da so se vendar enkrat začeli zanimati za to prevažno delo. — Jesenski čas je najboljši čas za gnojenje vinogradov; prvič že zategadelj, ker je v jeseni več časa kakor na pomlad in pa ker je pomladna gnojitev manj vredna, da še celo škodljiva. Ako gnojimo v suhem in če je potem suho leto, ne da gnoj svoje moči, ter se še celo korenine sežgejo. Gnojimo pa v jeseni, se svoji valed obilne zimske mokrote raztopijo in enakomerno razdelijo. Za popolno gnojitev z umetnim gnojem se računa približno na 1 ha 6 meterskih stotov žvepelo-kislega amoniaka, 7½ q kajnita, 3 q Tomaževe žindre. Pri tem pa ne smem pozabiti omeniti, da je delovanje umetnega gnoja le enostransko. Ta gnoj podeli pač potrebne snovi zemlji, ne izboljša pa fizikalnih lastnosti zemlje, ker nobene publice (humus) ne dela in tudi ne rahlja in ne razgreje zemlje, kakor to hlevski gnoj in pa kompost storita. Ako gnojimo torej leto za letom samo z umetnim gnojem, postane zemlja mrzla in težka, težka za obdelovanje, se le slabo prezračuje, po mojem mnenju, postane zemlja izsesana in pusta. Najboljše gnojenje je torej na sledeči način: eno leto z umetnim gnojem, drugo s hlevskim gnojem ali kompostom. Ako gnojenje hitro eno za drugim sledi, zadostuje le polovica zgoraj omenjenega gnojila. Umetni kakor tudi naravni gnoj se v vinogradu med vrstami enakomerno raztrosi ter tako globoko prekoplje, da se pri drugih plitvih kopih ne izkoplje.

Jož. Kovačič,
ekonom v Kapeli pri Brežicah.

Napajanje goveje živine po zimi. Skrben kmet mora vedno paziti, kako se mu živina oskrbuje, zlasti še, ako ima posle nevedne ali brezskrbne. Rado in lahko se namreč kaj zanemari, kar potem živini več ali manj škoduje. To velja zlasti pri napajanju goveje živine, katero je velike važnosti za nje zdravje in uspevanje. Ako žival po zimi ob suhi krmi ne pije redno, vsaj enkrat obilno, navadno pa dvakrat na dan, je v veliki nevarnosti, da ji zbole prebavila, katera bolezen, če je zamujena, je lahko smrtonosna. To se je žalibog na kmetih že večkrat zgodilo, zlasti v krajih, kjer žival ob mrazu in ledu težko prihaja do korita. Vredno je torej vse skrbti, da se po zimi pot h koritu redno in sproti popravlja, kar se zgodi, da se led s krampom ali sekuro naseka ali razpraska, navrh pa še mogoče posipava s peskom, prstjo ali z žaganjem. To storiti pa je treba za časa, dokler se žival ni padla; kadar se to zgodi, postane plašna, da se boji onega mesta in na noben način ne gre več tja. Nevarnost se sedaj še povekša, ker splašena žival sili vsa divja v stran morda s strmine, kjer ji je le ena negotova stopinja lahko v pogubo. Še bolj nego po poti, treba je skrbeti za varnost in red pri koritu. Treba je po okoliščinah vso storiti, da more žival do vode. Znano namreč je, da je posebno ob studencu in okoli korita po zimi največ ledu. Zato je treba vedno skrbeti, da se led razsekava in posipava s čim, da žival lahko in rada gre do vode. Ob tako nevarnem času pa še rada nori čila živina ter lahko z bodenjem ena drugi napravi nesrečo. Takrat se po več glav različne živine ne sme skupno napajati. Zlasti junci in nagajiva teleta ter breje krave ne spadajo skupaj. Zlasti pri poslednjih treba je največje previdnosti zraven druge živine. Ako se je kaka žival splašila, da je padla, ne gre navadno dalje časa mimo onega mesta, zlasti ako se je to še ob koritu zgodilo. Siliti jo preveč ne kaže, kajti v svoji plašnosti vsa divja navadno skoči na stran, kjer je nesreča še lahko veliko večja. Ne kaže drugega, nego jo za čas nevarnosti napajati v hlevu. To pa se mora zgoditi redno in zadostno, da žival ne trpi žeje, vsled česar zbolí lahko, kakor smo že prej omenili. Ali to še niso vse napake glede napajanja. Zgodi se večkrat, da žival pride redno do vode, pa ko namoči gobec vanjo, brzo umakne, nakar se prav s težavo pripravi, da pije. Temu vzrok pa je najbrž votel ali bolan jezik živali. Zgodi se namreč večkrat, kjer se živini poklada klaja, ki ima veliko res v sebi, drobir od izmlačenega žita itd., da kaka ostru krma se zapiči ob zadnjem koncu jezika, kjer napravi po malem jako občutljivi ules (rano). Ta se čedalje bolj razširja, ker reše in bodiže od krme zaostaja v njem. Razume se lahko, da žival težko požira vsled tega, še težje pa na žgočo rano pije mrzlo vodo. Ako se to godi dalje časa, postaja valed rane žival čedalje slabšeja, ker ne more uživati hrane in pijače po potrebi. Zgodilo se je baje še celo, da je takšni živali skoraj odgnil jezik, da je naposled vsled

gladn poginila. Vendar na to pameten kmet ne čaka. Kakor hitro se opazi pri živali, da bi rada, pa ne more piti po volji, brzo ji preiščimo gobec in jezik. Tega je treba precej iztegniti, nato pa bolj vzdi preiskati s prsti. Ako se otipa rana s smetmi, je to gori omenjena bolezen. Sedaj je treba kmalo rano lepo otrebiti res ali drobirja, pa jo izmiti z jesihom. Navrh pa se svetuje takšno rano namazati s strdjo (medom). To je treba ponavljati dalje časa, dokler pač rana ni zaceljena. Ob enem je treba žival v tem času krmiti z dolgo krmo, senom ali tudi mehko slamo zraven. Tudi napajati se mora z mlačno vodo, da se pijače lažje privadi in vsled žeje nima nobenih slabih nasledkov. Sedaj pač vidimo, da je kmetu pri napajanju živine posebno po zimi treba velike opreznosti. Kajti mala napaka napravi mu lahko veliko škodo. Da se ji izogne, gotovo je boljše biti skrben za časa, nego čakati, da ga nesreča uči, katera ima navadno železne pesti.

Pohorski.

Književnost.

Missa in hon. s. Caeciliae. To novo latinsko mašo je zložil g. Fr. Kimovec in sicer tako, da se lahko poje dvoglasno (sopran in alt), triglasno (brez temorja) in četverglasno, kar bi bila torej zelo ugodna prireditve. Posebnih težav pač ne bo delala pevcem, le žal, da o celi maši ne morem reči, da bi stala na višini ostalih skladateljevih del. Tisk je zelo lep, ostalo pa je še obilo pomot. Cena partituri je 1-80 K, posameznim glasovom po 40 h. Naročnje se v Katoliški bukvarni v Ljubljani. Čisti dobiček je namenjen za nove orgle na Bledu. S.

Ljudska knjižnica. Prvi zvezek je že izšel. Začenja s povestjo "Znamenje treh", dogodka znane angleškega tajnega policista Serloka Holmsa. Povest je jako zanimiva. Prvi zvezek dobi vsakdo na ogled, kdor pošlje na dopisnici svoj naslov na katoliško bukvarno v Ljubljano.

Najnovejše novice.

Državno podpora v znesku 500 krom je dobil g. Vladimir Pušenjak za svoje podučno potovanje po Nemškem, kjer poučuje zadrugištvo. Za podeljenje te podpore je posredovala "Zadruga zveza v Ljubljani".

Hranilnica in posojilnica v Zličah se je ustanovila in prične takoj poslovati. Pristopila je k zadrugi zvezi v Ljubljani.

Pogorelo je dne 11. t. m. gospod. poslopje Franca Tesovnik v Rečici.

St. Peter niže Maribora. Takaj se je ustanovila Hranilnica in posojilnica, ki je pristopila k "Zadrugi zvezi" v Ljubljani.

Ormož. Pri nas je umrl spoštovan mož Franc Gomzi, gostilničar in posest. Sveti mu večna luč!

Zginil je pri Sv. Petru niže Maribora dne 3. t. m. posestnik Matija Koronik. Že 14 dni prej je zapustil domačo hišo zaradi prepira. Iz hranilnice je vzel denar in 495 gld. dal baje hraniti mlinarju Poročču. Ta pa je za več dni šel domu na Ogrsko, vsled tega je bil Koronik čisto obupan, ker se je bal za denar. Omenjenega dne 3. t. m. se je povrnil Poročča z ženo, a Koronika je tisto večer zmanjkalo. Malomarnost je pa to, da se domače županstvo in žandarmarija niso devet dni nič brigali za izginolega.

Sv. Jernej pri Ločah. Šest oseb, katere so stekli pri obgrizli, se je odpeljalo na Dunaj v Pasteurjev zavod.

Nevarno obolel je učitelj Josip Čenčič pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. Prepeljali so ga v Kamnik k staršem.

Društvena naznanila.

Katol. delavsko društvo v Mariboru priredi v nedeljo, dne 18. t. m. zabavni večer v svojih prostorih (Flösergasse 4). Začetek ob 8. zvečer.

Slov. kat. društvo "Straža" na Dunaju. V nedeljo 25. novembra bo sv. maša za žive in mrtve člane "Straže" v cerkvi sv. Antona XV, Pouthongasse 16. Slovane najtopleje vabimo.

V Gotovljah se priredi v nedeljo dne 18. novembra t. l. ob 6. uri zvečer veselica v korist tamošnje požarne brambe v dvorani gostilne g. Franc Malgaj. Na vzporedno je: 1. "Dr. Veznal in njegov sluga Stipko Tišek", veseliga v dveh dejanjih. 2. "Dobro došli! Kdaj pojedete domu?" veseliga v enem dejanju. 3. "Mojemu domu". J. Laharnar, moški zbor. 4. "V boji" Iv. pl. Zajc, moški zbor in 5. "Oj dekle kaj s'tak žalostno?" Dr. Ant. Schwab, moški zbor. Slednjič prosta zabava. Z ozirom na blagi namen se k obilni vdeležbi najvjudneje vabi.

Prostovoljna požarna bramba na Polzeli ima svoj redni občni zbor dne 18. t. m. v nedeljo ob 8. uri popoldne v občinski pisarni na Polzeli z navadnim vzporedom in volitvijo novega odbora. Odbor.

Slov. katol. izobraževalno društvo v Studencih pri Mariboru ima v nedeljo dne 18. t. m. predavanje v svoji bralni sobi. Začetek ob 10. dopoldne. Predaval bo g. prof. dr. L. Poljanec o zobeh in njih boleznih. Kmetje in delavci, pridite, prisrčno vas vabimo!

Sv. Bolfank v Slov. gor. Takaj se "Kat. izobraž. društvo" priredi v nedeljo 18. t. m. točno po večernicah veselico v prostorih gosp. Franca Horvat s sledečim sporedom: Petje, gledališka predstava "Mlinar in njegova hči", žaloigra v petih dejanjih. Po sporedu prosta zabava s šalivo pošto in srečolovom. Med posameznimi točkami, kakor tudi pri prosti zabavi svira godba. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Čitalnica v Slov. Bistrici ima svoj letošnji redni občni zbor v nedeljo dne 18. t. m. zvečer ob 8. uri v društveni dvorani v "Narodnem domu". V slučaju nesklepnosti zbora ob določeni uri se vrši eno uro pozneje občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih društvenikov.

Slov. kat. izobraž. društvo "Domovina" v Gradcu priredi dne 25. t. m. v gostilni "Zum wilden Mann" Jakominigasse 8 veselico s petjem, tamburanjem in gled. predstavo: "Trije tički".

Čitalnica v Ljutomeru priredi v soboto dne 17. t. m. v gostilni g. Fr. Seršena v Ljutomeru "Sijamski večer" s predavanjem o Syamu v Aziji. Predava g. inženir F. Lupša. Kazale se bodo slike iz Syama. Začetek točno ob 7. zvečer. Čisti dobiček tega je namenjen za božičnico šolarjev Franc Jožefove šole. Zanimiv večer bo gotovo privabil obilo občinstva.

Kmečko bralno društvo v Jarenini ima v nedeljo dne 18. novembra svoj redni občni zbor po večernicah. Vzporod: 1. Pozdrav podpredsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajničarja, 4. poročilo knjižničarja, 5. šaliv arečolov, 6. poučni govor, govori tuji govorniki.

Ribniški Mohorjani so darovali 6 K za Cirilovo družbo. Zahvala. Povodom svojega godu podaril je velečastiti duh. svetovalec in dekan goopod Martin Jurkovič Ljutomerškemu slovenskemu pevskemu društvu dvajset kron. Velikodušnemu darovalcu iskreno zahvalo!

Listnica uredništva.

Sv. Jurij ob Šč.: Brez podpisa v. koš! — Št. Jakob: V "Naš Dom" je bilo že. žal, prepozno! Hvala in pozdrave. Prosimo tudi za prih. številko! — Rečica: V zadnjem trenutku nam ni mogoče tako dolgega dopisa sprejeti. — Zalec, Laško, Ptuj, Šentjur ob juž. žel.: Prihodnjiti!

Tržne cene

v Mariboru od 10. novembra do 15. novembra 1906.

Živila	100 kg	od		do	
		K	h	K	h
Pšenica		15	40	—	—
ri		14	20	—	—
ječmen		16	—	—	—
ovca		16	—	—	—
koruza		16	90	—	—
proso		17	—	—	—
ajda		17	—	—	—
luno		4	80	—	—
slama		4	80	—	—
		1 kg			
fišola		—	80	—	—
grah		—	62	—	—
leča		—	68	—	—
krompir		—	7	—	—
sir		—	40	—	—
surovo maslo		2	60	—	—
maslo		2	—	—	—
špek, svež		1	44	—	—
selje, kislo		—	82	—	—
rupa, kisla		—	20	—	—
		1 lit.			
mleko		—	20	—	—
smetana, sladka		—	72	—	—
— kisl		—	80	—	—
		100 glav			
selje		7	—	—	—
		1 kom.			
jajce		—	10	—	—

Loterijske številke.

Dne 10. novembra.

Line 16, 52, 47, 77, 37.

Trst 55, 2, 34, 86, 82.

Zahvala.

Vsem, ki so mi izrazili povodom bridke izgube mojega preljubega soproga g. Franca Gomzi-ja svoje sožalje, vsem, ki so prišli ob blizu in daleč ter spremili truplo blagega ranjkega k večnemu počitku, posebno veleč. duhovščini, slavnemu učiteljstvu, ormoški slovenski šoli, slavnemu uradništvu, orožništvu, sl. finančni straži, okrajnemu zastopu ormoškemu, hardeški in trgoviški požarni brambi itd., vsem, ki so zapeli iz narodne ljubavi iskrenemu rodoljubu ginaljive pesmi žalostinke ter konečno vsem, ki so podarili dragemu ranjkenemu v zadnji pozdrav krasne vence, izrekam svojo najsrčnejšo zahvalo!

Ormož, dne 13. novembra 1906.

717 (1-1)

Marija Gomzi.